

STF-UTVECKLINGSPLAN FÖR BESÖKSCENTRET METEORIA SÖDERFJÄRDEN

Visitor Centre Meteorita Söderfjärden – <https://www.meteorita.fi>

Meteorita har 2021 godkänts att delta i Visit Finlands STF-process – Sustainable Travel Finland) - med sikte på certifiering för hållbar turism. Denna utvecklingsplan är uppgjord för den pågående STF-processen.

För internationella gäster kan Meteorita presenteras såhär:

Near where the city of Vaasa is located today, more than 520 million years ago, a celestial fireworks took place, when a large asteroid with boom and rumbling plunged into the ground and created a meteorite crater - today known as Söderfjärden.

In the crash a giant crater bowl emerged several kilometers wide and down to half a kilometer deep. In millions of years the crater bowl was filled with sediments and today it is one of the best preserved impact craters on Earth - a flat field with a wreath of low mountains

You can meet this impressive natural-historical rarity in the visitor centre Meteorita Söderfjärden located in the middle of the crater.

An outstanding place on the west coast of Finland. Find fascinating and educational experiences at this professional visitor's centre in the middle of a world unique meteorite impact crater - 520 million years old. Meteorita with exhibitions, an astronomical observatory, a bird-watching tower and production of renewable energy is located 10 km south of Vaasa town centre.

Besökscentret Meteorita Söderfjärden
Vierailukeskus Söderfjärdenin Meteoriihi

0 Biomeiler - kompostvärme
- kompostilämmyty

1 Expo av jordbruksmaskiner + minnessten för Söderfjärdens torrläggning
Maatalouskoneiden näyttely + muistokivi

2 Utställning av meteoriter och kraterstenar
- varm lada för visningar och undervisning
Meteoriihtien ja törmäyskivien näyttely, opetuslato

3 Modell av meteoritkratern
Söderfjärden - 1:500
Söderfjärdenin kraatterimalli

4 Energikällare med batterier för lagring
av sol- och vindenergi - Energiakellari

5 Vindkraftverk - Tuulivoimala

6 Huvudutställning, cafeteria,
astronomiskt observatorium
Päänäyttely, kahvio, observatorio

7 Fågeltorn - Lintutori

8 Solpaneler på ladtak och fristående invid
Riddardiket, huvudkanal för torrläggningen
Aurinkopaneelit ladon katolla ja kanavan reunalla

9 Tidslinje TellusTimeLine
- balansbom 1 cm = 1 miljon år/vuotta
Aikajana, tasapainopuomi

10 Solen i en modell av solsystemet med
planeterna längs Diskviksvägen (ca 2 km)
Aurinkokunnan malli Loisketien varrella
- skala/mittakaava 1:2 000 000 000

SUNDOM BYGDEFÖRENING rf/ Meteorita-sektionen
www.meteorita.fi

Besökscentret Meteorica Söderfjärden - Vierailukeskus Söderfjärdenin Meteoriihi - har sedan starten 2008 konsekvent drivit en hållbar linje med förnybar, klimatvänlig energiproduktion OffGrid och nollutsläpp i alla avseenden. Meteorica belönades 2011 med det nordiska miljöpriset *Nordens Gröna Bälte*. I motiveringarna för priset noterades Meteoricas hållbara helhetslösning och kombination med exklusiva och ekologiska element, bl.a. egen förnybar el-produktion med vind och sol samt som backup en biodieselgenerator.

Frivilliga talkokrafter i Sundom bygdeförening har i samarbete med universitet, högskolor och forskningsinstitutioner handhaft Meteoricas drift och dynamiska utveckling.

Hållbar utveckling har från starten varit ett övergripande mål för centrets uppbyggnad och skötsel. Alla byggnader är träkonstruktioner, huvudbyggnaden är en gammal ria av timmer som flyttats till platsen. En sluten torrtoalett, begränsad infiltrering av gråvatten och ordnad avfallshantering markerar anläggningens miljöprofil. För servering används rejäl handels kaffe/te och närproducerade kraterbullar.

I samarbete med Yrkeshögskolan Novia kan centrets väderförhållanden, energi-produktion och energianvändning följas i realtid via ett digitalt IoT-system. Se Meteoricawebbens startside: <https://www.meteorica.fi>

År 2022 planeras en utvidgning av utställningsutrymmen och en innovativ uppdatering av energiproduktionen och energilagringen för att kunna erbjuda året om verksamhet i centret som årligen lockar tiotusentals besökare från när och fjärran, bl.a. många skolgrupper. Föreningen söker bidrag från olika håll för att kunna genomföra energiuppdateringen.

Social och kulturell hållbarhet

I Meteoricas verksamhet är social och kulturell hållbarhet en given utgångspunkt. I all aktivitet främjar vi FN:s globala hållbarhetsmål för mänskliga rättigheter, allas lika värde, jämställdhet, jämlikhet och social rättvisa.

Vi möter besökare med vänlighet och respekt. Våra guider och platsvärdar kommunicerar på det språk gästerna väljer: alltid finska, svenska eller engelska och ibland andra språk eller österbottniska dialekter. Vår strävan är att föra en jämbördig dialog med de besökande. I samtalet föds ofta berikande aspekter, då besökare bidrar med sina insikter och erfarenheter.

Då frivilligarbete är en väsentlig del i Meteoricas skötsel och utveckling, betyder återkommande föreningsmöten och talkotillfällen samhörighet och berikande social samvaro för tiotals deltagare. Tillit och social kompetens stärks i lokalsamhället, då beslut fattas gemensamt och då den samfälliga insatsen ger synliga resultat.

Kontinuerlig information till och tankeutbyte med invånarna i närområdet om vår verksamhet och om centrets framtidsplaner är viktigt – och kan vara skäl att förverkliga mera systematiskt.

Meteorians populariserade utbud i utställningar och anläggningar bygger på forskning och vedertagen kunskap. Därför är centrets mångsidiga samarbete med universitet, högskolor, forskningsinstitutioner, museer och besökscentra i hemlandet och utomlands av stor vikt. Men även samverkan med lokala och regionala aktörer är ytterst betydelsefull – föreningar, turistföretagare, enskilda jordbrukare i byarna vid Söderfjärden, kommunala och statliga instanser.

Våra expon och guidningar bygger på fakta om jordens och platsens historia, traditioner miljö och prognoser för framtiden. Utbudet utvecklas kontinuerligt utgående från framväxande ny kunskap och med hänsyn till andra aktörers intressen.

Ekologisk hållbarhet

Miljömässig hållbarhet har från Meteorians öppnande varit en inskriven ledstjärna för centret. Egen förnybar energiproduktion har byggts ut efter ökande behov av elkraft. Idag har vi solpaneler, ett vindkraftverk och batterier för energilagring som ger en trygg försörjning under 9-10 månader av året. Med backup av en biodieseldriven generator och temperaturregleringar har enstaka evenemang varit möjliga även under årets mörkaste och kallaste månader i den uppvärmbara utställningsdelen. Under de senaste åren har tillägg av värme erhållits ur en biomeiler, d.v.s. en stor kompost av färsk flis och hästdynga.

Lågenergilampor och energisparande styrning av installationer används genomgående.

För att trygga energiförsörjningen för de behov av året runt verksamhet som nu föreligger, planeras en utbyggnad med mera solpaneler, vindkraft och utökad batteribank.

Meteorians åskådliga energiproduktion presenteras också i vårt visningsprogram. Anläggningen kan således vara en förebild för småskalig utbyggnad av grön energi. Speciellt har besökande skolgrupper genom åren fått lättfattliga lektioner i hållbar energialstring.

Meteorians småskaliga energisystem utgör en "living lab" för studerande vid universitet och högskolor i Vasa. För närvarande är två studerande från Åbo Akademi involverade för diplomarbeten i energiteknik och datateknik för energistyrning.

I anslutning till den planerade energikutbyggnaden kommer även satsningar att göras på att ytterligare förbättra den pedagogiska presentationen av hela energiprocessen, bl.a. med bildskärmar.

Vid den planerade utvidgningen av den varma utställningsbyggnaden – meteoritladan/föreläsningbyggnaden - byggs en komposterande innetoalett och en köksfunktion med markinfiltrering av gråvatten. Försörjningen av hushållsvatten sker genom rening av regnvatten från byggnaden. Även dessa lösningar kan ge besökarna uppslag för egna hållbara, klimatsmarta anläggningar.

Flera fack för avfallshantering och konsekvent satsning på miljömärkta rengöringsmedel står på programmet.

Många besökare kommer till Meteorian med egen bil. Detta utgör en betydande miljöbelastning. Cykel är ett mera klimatvänligt resesätt från närregionen, speciellt skulle många kunna cykla en dryg mil från Vasas centrum, varifrån trygga cykelvägar leder ut till Söderfjärden. För att öka cykelbesökarna försöker vi lyfta fram klimatsmarta anvisningar

och kartor i samarbete med VisitVaasa, Vasek och Vasa stad.

Ekonomisk hållbarhet

Miljöförbättrande åtgärder genomförs enligt tillgängliga resurser.

Hållbar utveckling noteras framöver i större utsträckning i Meteorians marknadsföring - betona centrets tydliga miljöprofil för att öka besökarantalet – med skolor, hemlandet och Västerbotten som prioriterade målområden.

Vid alla anskaffningar provas varor och tjänster utgående från hållbarhetskriterier.

ÅTGÄRDSPLAN

- Årlig systematiskt infoutbyte med invånare och föreningar i närområdet
- Årlig genomgång av planen i samband med guideutbildningar
- Digitala uppdateringar av utställningar 2021-2023
- Konsekventa ekologiska åtgärder vid utbyggnad av meteoritlada/utställningsutrymme 2022
- Uppdaterad energiförsörjning 2022
- Uppföljning för förbättrad avfallshantering och miljövänliga rengöringsmedel 2022-2023
- Främja möjligheten att komma till Meteorian med cykel 2022-2023

Ansvariga för åtgärderna: Meteorita-sektionen inom Sundom bygdeförening

Mål att genomföra den egna planens klimatsmarta åtgärder och att medvetandegöra, centrets aktiva och besökare om dessa och om de globala målen för hållbar utveckling

Budget integrerade delar av projektet Urkrater, av byggkostnader för utvidgad utställning (88 000 € moms 0 %), av uppdaterad energiproduktion (20 000 €) och av driftsbudgeten.

Rapportering årligen och i samband med nya åtgärder